

Marta Woźniak-Zapór

dr inż., Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Fake news – niebezpieczeństwo w mediach

Wprowadzenie

Obecnie „media stanowią integralną część współczesnej rzeczywistości. Dzięki nim świat jest zupełnie inny niż ten, w którym żyły poprzednie pokolenia. Media są przecież tworem człowieka. Nie tylko usprawniają jego pracę, ale również zwrótnie oddziałują na niego i wpływają na postrzeganie przez niego rzeczywistości”¹. Media wywierają wpływ na różne sfery życia ludzi, od ekonomii i polityki społecznej, po edukację. Są one wszechobecne i opiniotwórcze. Potrafią wywierać znaczny wpływ na odbiorców.

Media, to zgodnie z definicją „instrumenty oraz instytucje kierujące treści o zróżnicowanym charakterze do licznych odbiorców”². Wykorzystanie środków masowego przekazu pozwala na przekazanie informacji szerokiej grupie odbiorców. Dzieje się tak z uwagi na ich globalny zasięg. Informacje przekazywane przy udziale środków masowego przekazu mają charakter publiczny i są masowo odbierane przez wszystkich potencjalnie zainteresowanych odbiorców. Należy jednak pamiętać, że każda informacja może być przekazana przy użyciu różnych środków masowego przekazu, a samo upublicznienie informacji nie daje gwarancji, że trafi ona do dużej grupy odbiorców. Ważny jest wybór odpowiedniego środka, aby informacja została upowszechniona. Wraz z rozwojem technologii możliwy jest coraz większy zasięg przekazywania treści, przy niskich kosztach upublicznienia informacji. Jest to proste do zrealizowania zwłaszcza w przypadku mediów społecznościowych.

¹ S. Juszczyk, *Człowiek w świecie elektronicznych mediów – szanse i zagrożenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2000, ISBN: 83-226-0956-6, s. 38.

² PWN, <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/media;3939216.html> [dostęp: 5.09.2017].

Dostęp do informacji rozpowszechnionych zwłaszcza przy wykorzystaniu możliwości, jakie daje internet, jest bardzo łatwy. Równie łatwo można upowszechnić dowolną informację. W związku tym powstaje zagrożenie związane z podawaniem do publicznej wiadomości informacji niesprawdzonych lub celowo nieprawdziwych.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie istoty fake news, sposobu tworzenia i rozpowszechniania, analiza zainteresowania tą tematyką w Polsce i poza jej granicami, a także pokazanie metod przeciwdziałania fałszywym wiadomościom.

Istota fake news

Na wstępie należy się zastanowić, co dokładnie oznacza pojęcie fake news, niekiedy określane także jako „false news” – nazwą wprowadzoną przez Facebook. Zgodnie z informacją podaną na jednym z portali dotyczących bezpieczeństwa e-biznesu „terminu tego używa się, jako uproszczonego określenia na sposób przekazywania informacji, który ma na celu wywołanie dezinformacji lub dokonanie oszustwa”³. Podobną definicję można znaleźć w innych artykułach dotyczących tej tematyki. W jednym z nich przeczytać można, że

fake news dotychczas uważany był za informację całkowicie nieprawdziwą, wprowadzoną do obiegu medialnego w celu dezinformacji czy żartu. Potem przyszedł internet i okazało się, że niemal każdy może założyć sobie serwis informacyjny z newsami. A opakowane ładnie nie muszą być nawet prawdziwe by sprzedawać się dobrze. Dziś fake news to przeinaczenia, nieprawdziwości czy nadinterpretacje w większości polityczna. Prawa strona ma swoje fałszywe newsy, lewa swoje, centrum przeinacza raz to raz tamto, a na tej podstawie wrosła cała branża portali dezinformacyjnych⁴.

Fake news to także „informacje wprowadzające odbiorców w błąd albo mające na celu uzyskanie korzyści finansowych lub politycznych”⁵.

I właśnie tutaj należy upatrywać największego zagrożenia. Każdy użytkownik internetu, przy niewielkim nakładzie pracy, jest w stanie przygotować nieprawdziwą wiadomość, a następnie ją upublicznić i upowszechnić w krótkim czasie. Informacja umieszczona chociażby w mediach społecznościowych jest wielokrotnie powielana, poddawana dyskusji, często bez krytycznej oceny jej prawdziwości i źródeł pochodzenia.

Zjawisko rozpowszechniania fałszywych informacji w celach propagandowych, rozumianych jest jako podejmowanie działań, zmierzających do wywołania określonych zachowań, a także wykształcenia określonych poglądów, znane było od dawna. Na wzrost występowania tego zjawiska w ostatnich latach wpływ miał rozwój mediów społecznościowych. Dzięki temu przygotowanie i wdrożenie kampanii rozpowszechniającej nieprawdziwe informacje nie wymaga dużych nakładów finansowych.

³ M. Drzazga, *Cała prawda o „FAKE NEWS”, czyli jak rozpoznać fałszywe wiadomości?* - legalniewsieci.pl, <https://www.legalniewsieci.pl/aktualnosci/cala-prawda-o-fake-news-czyli-jak-rozpoznać-fałszywe-wiadomości> [dostęp: 10.09.2017].

⁴ E. Lalik, *Czym są „fake news” i dlaczego walczymy z nimi dopiero od kilku miesięcy?*, <http://www.spidersweb.pl/2017/01/fake-news.html> [dostęp: 21.08.2017].

⁵ M. Drzazga, *Cała prawda o „FAKE NEWS” ...*, *op. cit.*

Treści mogą być rozpowszechniane przez anonimowych użytkowników. Dodatkowo informacja raz wprowadzona w ramach portalu społecznościowego zostaje rozpowszechniana dalej przez kolejnych użytkowników, którzy dzielą się nią ze znajomymi. Fałszywa informacja powinna mieć kilka cech, które wyróżnią ją spośród innych wiadomości upowszechnionych przez użytkowników mediów społecznościowych. Powinna mieć nagłówek zwracający uwagę formą i odpowiednim doбором słów, a także obrazki dodatkowo utrwalające informację w pamięci odbiorców. Jednak wprowadzanie odbiorców informacji w błąd opiera się nie tylko na mediach społecznościowych oraz odpowiednich narzędziach do przygotowania informacji. Kampanie, w ramach których rozpowszechnia się fałszywe informacje, opierają się na trzech filarach – wspomnianych wcześniej mediach społecznościowych, narzędziach i usługach, a także motywacji⁶. Rozpowszechnianie fałszywych informacji zazwyczaj ma cel – jest nim wywołanie zamierzonych reakcji, postaw czy zachowań. Przykładem fake news jest informacja rozpowszechniania w Indiach, związana z wprowadzeniem nowego banknotu. Rząd w Indiach postanowił wprowadzić banknot o nominale 2000 rupii i wycofać banknoty o nominałach 500 i 1000 rupii. W tym samym czasie rozpowszechniona została informacja, że nowe banknoty mają wbudowany czip, który jest połączony z satelitą i pozwala śledzić ludzi nawet 120 metrów pod ziemią. Informacja bardzo szybko się rozprzestrzeniła z wykorzystaniem aplikacji Whatsapp, popularnej w Indiach i mającej tam ok. 50 mln użytkowników⁷.

Fałszywych wiadomości nie trzeba tworzyć samodzielnie. Działają bowiem firmy specjalizujące się w tworzeniu pojedynczych nieprawdziwych wiadomości, jak i całych kampanii ukierunkowanych na realizację zadanego celu. Oferują one bogaty zakres usług zróżnicowanych cenowo, w zależności od tematyki i zakresu kampanii. Działania te są szczególnie widoczne na rynku chińskim, gdzie działa Baidu, odpowiednik wyszukiwarki Google. Możliwe jest tworzenie kont, mających wyglądać na utworzone przez prawdziwych użytkowników i sprawiać wrażenie autentycznych oraz wiarygodnych. Według cennika jednej z firm, za napisanie fałszywego artykułu o objętości od 600 do 800 słów wystarczy zapłacić 15 dolarów. Dłuższy tekst, o objętości tysiąca do tysiąca pięciuset znaków, to koszt 30 dolarów. W kwestii zakresu miejsc publikowania, koszt wyświetlenia fałszywej informacji na dziesięciu stronach wspomnianej wcześniej wyszukiwarki Baidu wynosi 116 dolarów. Koszt wzrasta znacznie w przypadku serwisów branżowych. Za opublikowanie w serwisach dotyczących IT oraz mody pobierana jest opłata w wysokości 174 dolarów. Najdroższe są serwisy dotyczące zdrowia. Jest to koszt 189 dolarów⁸.

W pakietach są także bardziej skomplikowane kampanie: dyskredytowanie wybranych dziennikarzy, wywoływanie niepokojów społecznych czy naciski na określoną partię polityczną.

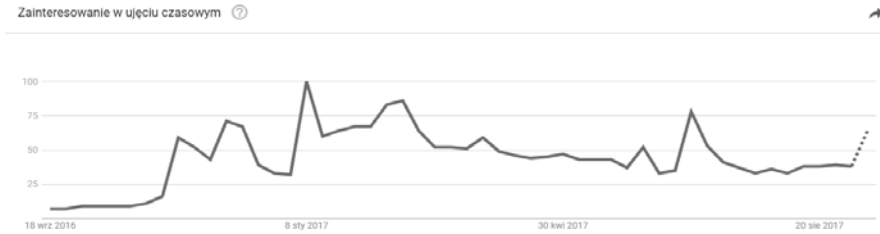
⁶ L. Gu, V. Kropotov, F. Yarochkin, *The Fake News Machine. How Propagandists Abuse the Internet and Manipulate the Public*, Raport dla Trend Micro, 13 czerwca 2017 r. https://documents.trendmicro.com/assets/white_papers/wp-fake-news-machine-how-propagandists-abuse-the-internet.pdf [dostęp: 7.08.2017].

⁷ B. Błęka, *Fake newsy, które spowodowały ostatnio najczęściej zamieszania*, <http://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/fake-newsy-ktore-spowodowaly-ostatnio-najwiecej-zamieszania/jnmreb> [dostęp: 10.12.2017].

⁸ *Ibidem*.

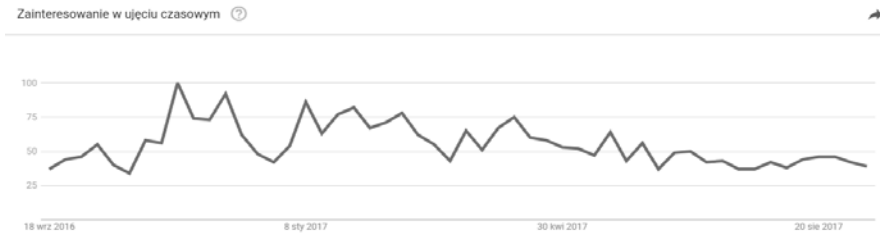
Świadomość ludzi na temat istnienia takiego zjawiska w ostatnim czasie wzrasta. Wzrost ten można zauważyć od 2016 roku. Za pomocą narzędzia Google Trends możliwe jest sprawdzenie, w jakim okresie użytkownicy internetu najczęściej wyszukiwali informacji na temat fałszywych danych wprowadzając w wyszukiwarce hasło fake news.

Rysunek 1. Zainteresowanie użytkowników internetu hasłem fake news w czasie od 10.09.2016 r. do 10.09.2017 r.

Źródło: Zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Rysunek 2. Zainteresowanie użytkowników internetu hasłem false news w czasie od 10.09.2016 r. do 10.09.2017 r.

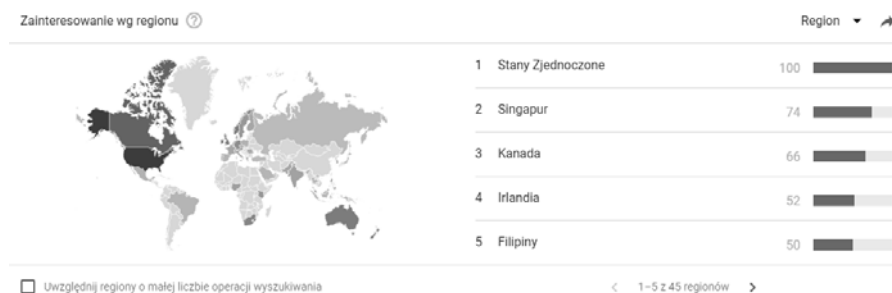

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Jak się okazuje, zainteresowanie zjawiskiem fake news, oceniane na podstawie wyszukiwania informacji na ten temat przez internautów, zaczęło być widoczne dopiero w październiku 2016 roku (rysunek 1). W styczniu 2017 roku odnotowana została największa liczba wyszukiwań tego hasła i jego popularność w wyszukiwarce powoli spadała aż do czerwca 2017. Odnotowano wtedy wzrost liczby wyszukiwań, po którym nastąpił nieznaczny spadek zainteresowania tym hasłem, utrzymujące się na stałym poziomie przez okres dwóch miesięcy, co mogło być spowodowane okresem wakacyjnym. Wraz z rozpoczęciem nowego roku szkolnego, we wrześniu zainteresowanie tym zjawiskiem powoli znów zaczęło wzrastać. Termin false news najczęściej był wyszukiwany pod koniec roku 2016 (rysunek 2) i na początku 2017. Po tym okresie zaczął spadać i od czerwca 2017 utrzymuje się na poziomie popularności dwukrotnie niższym niż w listopadzie 2016 roku, kiedy to przypada największa popularność tego hasła w wyszukiwarce.

Korzystając w dalszym ciągu z narzędzia Google Trends można sprawdzić także poziom zainteresowania wyszukiwaniem informacji o fake news w poszczególnych regionach świata.

Rysunek 3. Zainteresowanie użytkowników z poszczególnych regionów świata hasłem fake news

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Rysunek 4. Zainteresowanie użytkowników z poszczególnych regionów świata hasłem false news

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Na mapie pokazanej na rysunku 3 największe zainteresowanie internautów wyszukiwaniem informacji na temat fake news jest w Stanach Zjednoczonych. Polska w tym wykazie zajmuje 40 miejsce. Z kolei rysunek 4 pokazuje zainteresowanie internautów frazą „false news”. Podobnie jak w przypadku fake news jest to termin najczęściej wyszukiwany w Stanach Zjednoczonych. Polski nie ma w tym zestawieniu.

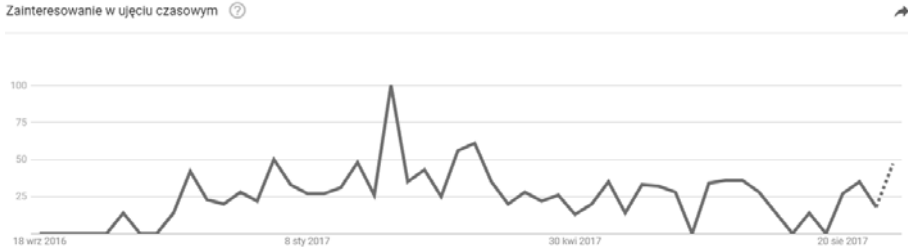
Obok pojęcia fake news często pojawia się także pojęcie postprawdy (post-truth), oznaczające „odnoszący się do lub opisujący sytuację, w której obiektywne fakty mają mniejsze znaczenie w kształtowaniu opinii publicznej, niż odwołania do emocji i osobistych przekonań”⁹. Z tym, że o fake news mówi się w kontekście tworzenia fałszywych wiadomości na dowolny temat, a postprawda rozpatrywana jest w kontekście związanym z obszarami polityki, np. kampaniami wyborczymi w różnych krajach. Słowo to stało się na tyle często używane, przytaczane i wyszukiwane w Internecie, że stało się słowem roku 2016 Słownika Oksfordzkiego¹⁰.

Do sprawdzenia popularności terminu postprawda w Internecie również można skorzystać z Google Trends.

⁹ <https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth> [dostęp: 7.08.2017].

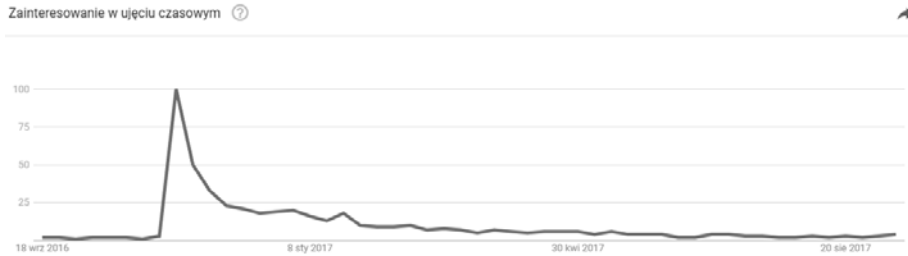
¹⁰ <https://en.oxforddictionaries.com/word-of-the-year/word-of-the-year-2016> [dostęp: 2.09.2017].

Rysunek 5. Zainteresowanie użytkowników internetu hasłem postprawda w czasie od 10.09.2016 r. do 10.09.2017 r.

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Rysunek 6. Zainteresowanie użytkowników internetu hasłem post-truth w czasie od 10.09.2016 r. do 10.09.2017 r.

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Tak jak w przypadku fake news, termin postprawda najczęściej wyszukiwany był w Internecie na początku 2017 roku (rysunek 5). Później, z małymi wahaniami, utrzymywał się na poziomie 30% najwyższego zainteresowania. Są to jednak dane jedynie dla Polski. W przypadku, gdy sprawdzana jest popularność wyszukiwania słowa post-truth największa popularność przypada na środek listopada 2016 (rysunek 6).

Rysunek 7. Zainteresowanie użytkowników z poszczególnych regionów świata hasłem post-truth

Źródło: zrzut ekranu Google Trends – zestawienie na dzień 10.09.2017 r.

Termin post-truth najczęściej wyszukiwany był w Hongkongu. Stany Zjednoczone, dla których statystyki wskazywały największą liczbę osób, które wyszukiwały frazy fake news i false news w zestawieniu z innymi regionami, tym razem są na dwudziestym miejscu. Polska znajduje się na 32 miejscu (rysunek 7).

Przeciwdziałanie fałszywym wiadomościom w Internecie

Portale społecznościowe są tym medium przekazu, za pomocą którego rozprzestrzenia się najwięcej fałszywych informacji. Dlatego najwięcej działań podejmowanych jest właśnie przez operatorów portali i wyszukiwarek. Przykłady tych działań zostaną opisane w dalszej części artykułu.

W celu przeciwdziałania rozpowszechnianiu fałszywych informacji różne organizacje deklarują swoje zaangażowanie. Z uwagi na możliwości łatwego rozprzestrzeniania informacji, w tym także nieprawdziwych na portalach społecznościowych, Facebook w celu ich zapobiegania podjął kroki, które opisuje w prowadzonym przez siebie newsroomie¹¹. Do tych działań należą m.in.: używanie oprogramowania uczącego się w celu wspierania pracy zespołu wykrywającego fałszywe wiadomości i egzekwującego zasady użytkownika portalu, w celu zapobiegania tworzeniu niezliczonych kont służących rozpowszechnianiu spamu. Do tych działań należy także aktualizacja wykrywania fałszywych kont, w celu ograniczenia skali rozprzestrzeniania spamu. Kolejne działanie wiąże się z tym, że osoby, które wielokrotnie rozprzestrzeniały opowieści oznaczone jako fałszywe, nie mogą reklamować się na Facebooku. Portal stale pracuje nad kolejnymi działaniami. Podejmuje także kroki w stronę edukowania użytkowników portalu społecznościowego. Facebook opracował zestaw porad dotyczących tego, jak odróżnić false news od prawdziwych informacji¹².

Także Google postanowiły przeciwdziałać fałszywym informacjom¹³. Zastosowane zmiany mają na celu usunięcie wprowadzających w błąd i obraźliwych stron spośród najlepszych wyników wyszukiwania. Ponadto szczególną uwagę, jeżeli chodzi o przeciwdziałanie mylącym i fałszywym informacjom, oprócz zdrowia i finansów, ma być objęta także kategoria nowości.

Jak rozpoznać fake news

Odbiorcy informacji mogą nauczyć się rozpoznawania fałszywych informacji. Rozpowszechniany fake news zazwyczaj jest charakterystyczny i bardzo widoczny, aby jak najszybciej trafić do świadomości odbiorców i wywołać stosowną reakcję. Co zatem zrobić, aby nie poddać się manipulacji? W Internecie już teraz można znaleźć

¹¹ A. Mosseri, *Working to Stop Misinformation and False News*, <https://newsroom.fb.com/news/2017/04/working-to-stop-misinformation-and-false-news/> [dostęp: 12.07.2017].

¹² <https://www.facebook.com/help/188118808357379> [dostęp: 12.07.2017].

¹³ M. Berger, *Google Rewrites Its Powerful Search Rankings to Bury Fake News*, <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-04-25/google-rewrites-its-powerful-search-rankings-to-bury-fake-news> [dostęp: 12.07.2017].

poradniki na ten temat¹⁴. Należy w pierwszej kolejności dobrze przyjrzeć się nagłówkowi informacji. Zazwyczaj fake news mają wyraźnie zaznaczony nagłówek sugerujący, że informacja jest szokująca, co dodatkowo jest oznaczone licznymi wykrzyknikami. Najczęściej, jeżeli treść nagłówka wygląda nieprawdopodobnie, dane umieszczone pod nim są nieprawda. Z drugiej strony łatwiej jest ułożyć jedno szokujące zdanie, służące jako nagłówek, niż przygotować tekst znacznych rozmiarów na tyle wiarygodny i spójny, by nikt nie zorientował się, że to co czyta to zwykłe fikcja, pisana często na zlecenie przez autorów wyspecjalizowanych w prowadzeniu kampanii dezinformacyjnych. Każdą informację powinno się sprawdzić pod względem źródła, dat oraz autora – dzięki temu wiadomo, czy źródło informacji należy do tych, które darzone są przez odbiorców zaufaniem, czy od organizacji, które nie są znane. Informacja o tym, kto jest autorem tekstu, który jest badany, pozwala na sprawdzenie kim jest autor, poszerzenie wiedzy o nim i tym samym wyciągnięcie wniosków, czy jest to osoba godna zaufania, która nie narazi swojego dobrego imienia rozprzestrzenianiem fałszywych informacji, czy z drugiej strony mamy do czynienia z autorem całkiem nieznanym, być może fikcyjnym lub anonimowym, który nie ma nic do stracenia publikując nieprawdę. Należy zwrócić uwagę na to, ile informacji dany autor opublikował, kiedy zostało utworzone jego konto na portalu, czy publikował analizowaną informację jako pierwszy. Jeżeli w informacji znajdują się daty lub podany dokładny czas, należy sprawdzić, czy opisywane zdarzenie istotnie miało miejsce w podanym czasie wykorzystując inne źródła. Należy także przyjrzeć się zamieszczonym zdjęciom obrazującym wydarzenie. Przypadkowo wstawione zdjęcie, pasujące do szokującego tekstu, nie zawsze jest dokładnie wyretuszowane. Może nie zgadzać się np. pora roku, pora dnia na zdjęciu z czasem podanym w tekście. Ewentualna rozbieżność może sugerować zafałszowanie informacji. Podczas samodzielnej weryfikacji prawdziwości informacji powinno się także zwrócić uwagę na adres URL. Serwisy informacyjne specjalizujące się w publikowaniu fałszywych informacji często mają podobne adresy URL do serwisów wiarygodnych, a różnica polega na literówce w nazwie lub innej domenie.

Podsumowanie

Fake news nie jest nowym zjawiskiem. Wprowadzanie opinii publicznej w błąd, prowadzące do uzyskania zamierzonych celów, istnieje od dawna. Nie było jednak do tej pory tak powszechne. Rozpowszechnianie fałszywych wiadomości w ciągu ostatnich lat możliwe było z uwagi na rozwój mediów społecznościowych. Szczególne nasilenie pojawiania się fałszywych informacji przypada na lata 2016 i 2017.

Każdy może publikować w Internecie dowolne treści i nigdy wcześniej nie było to tak łatwe jak dzisiaj. W natłoku informacji coraz trudniej odróżnić prawdę od kłamstwa. Opracowanie informacji wyglądającej na prawdziwą nie sprawia już większych trudności. Wystarczą odpowiednie narzędzia i usługi, motywacja oraz media

¹⁴ <https://www.facebook.com/help/188118808357379> [dostęp: 12.07.2017]; A. Łuczyńska, *Jak radzić sobie z fake news?*, Materiał Fundacji Szkoła z Klasą, https://www.szkolazklasa.org.pl/wp-content/uploads/2017/03/10-wskazowek_fake-news.pdf [dostęp: 12.07.2017].

społecznościowe, czyli tak zwany trójkąt fałszywej wiadomości, aby możliwe było skuteczne rozpowszechnianie fałszywych informacji. Wystarczy, że w informacji dominującą rolę pełnią obrazki, a tekst jest krótki, nie zdradzający zbyt wielu szczegółów, aby nie mógł zostać szybko oceniony jako fałszywy. Część informacji opracowywana jest w sposób utrudniający odkrycie ich nieprawdziwości, poprzez dodanie do niej kilku prawdziwych faktów mających ją uwiarygodnić. Odbiorca przez to często nie jest w stanie jednoznacznie wyznaczyć granicę między prawdą a fałszem. Najwięcej fałszywych informacji dociera do odbiorców poprzez bodźce wzrokowe. Zdjęcia o dużym formacie, wyretuszowane i przedstawione czasem w innym kontekście sprawiają, że informacja jest częściej zauważana przez odbiorców, zapamiętywana i chętniej rozpowszechniana. Wiedzą o tym firmy, które wyspecjalizowały się w tworzeniu fake news, a nawet różnego rodzaju kampanii mających na celu np. działanie na czyjąś szkodę lub też wypromowanie celebryty.

Przed fałszywymi informacjami można się bronić. Dbają o to różnego rodzaju organizacje. Serwisy, portale, wyszukiwarki internetowe starają się udoskonalać swoje systemy zapobiegania i wykrywania fałszywych informacji. Starają się przy tym także edukować odbiorców. Niemniej jednak nikt nie obroni odbiorcę treści publikowanych w Internecie przed fałszywymi wiadomościami, jeżeli on sam nie będzie miał wiedzy o zagrożeniu oraz jego wykrywaniu. Odbiorcy fałszywych informacji sami muszą uruchomić zdrowy rozsądek i krytycznie spojrzeć na to, co czytają. Przyda się również obiektywne, spokojne, nie emocjonalne podejście do treści wydających się w pierwszej chwili szokującymi. Kluczem do tego może być edukacja. „Młodzieży od najmłodszych lat pokazywać, w jaki sposób fake newsy są tworzone, gdzie są publikowane oraz jak się przed nimi bronić. Najlepszą odpowiedzią na feyki może być wzrost profesjonalizmu. Powrót do wiarygodnej prasy, do treści dostarczanych przez fachowców”¹⁵.

Fake news – niebezpieczeństwo w mediach

Streszczenie

Z rozwojem mediów związane są zagrożenia dotyczące bezpieczeństwa przekazywanych informacji. Dziś fake news to przeinaczenia, nieprawdziwości czy nadinterpretacje. Na podstawie błędnych informacji wprowadzanych do obiegu wzrosła cała branża portali dezinformacyjnych. Przekazywanie fałszywych informacji może wynikać ze zdarzeń o charakterze przypadkowym, jak i z celowego działania ludzi.

Słowa kluczowe: fake news, zagrożenia w sieci, zagrożenia w mediach, fałszywe informacje, fałszywe wiadomości

Fake News – a Threat in the Media

Abstract

With the development of the media are related threats to the security of the information. Today „fake news” is a distortion, a misrepresentation or over interpretation. On the

¹⁵ M. Palczewski, *Fake news – jak z nim walczyć?*, <http://www.sdp.pl/felietony/14024,fake-news-jak-z-nim-walczyc-,1490863202> [dostęp: 12.07.2017].

basis of false information circulated the entire disinformation portals industry has grown. Duplication of false information may result from accidental events as well as deliberate actions from people.

Key words: fake news, online threats, threats in the media, false information, false news

Fake news – опасность в средствах массовой информации *Резюме*

Вместе с развитием средств массовой информации появляются угрозы безопасности передаваемой информации. Сегодня fake news (фальшивые, «фейковые» новости) – это мистификация, ложь или дезинформация. Вводом сфабрикованных новостей занимается целая отрасль дезинформационных сайтов. Передача ложной информации может иметь как случайный характер, так и целенаправленное действие.

Ключевые слова: fake news (фальшивые, «фейковые» новости), угрозы в сети, угрозы в СМИ, ложная информация, фальшивые новости